

BILJEŽNICA

Nitko ne bi mogao tvrditi da Lovro Zrikaç nije postojao. Štoviše, o njegovu postojanju svjedočile su mnoge, mada, mora se priznati, ne uvijek posve jasne i određene, činjenice koje bi se mogle shvatiti i kao dokazi. Istina, te dokaze nitko nije provjeravao jer za to nije bilo zakonske potrebe, zato što dotični vjerojatno nije bio opasan, nije bio kriminalac, nije bio lokalni ili međunarodni mafiozo, nije bio tip s estrade, nije bio vlasnik jahte, nije bio kum nekom županu ili ministru, nije bio mason, križar, zmajevac, rotarijanac, penovac, ezoterik, parapsiholog, ubojica, sitni ili krupni lopov, udbaš, kosovac, CIA-ovac, alternativac, pripadnik seksualne ili kakve druge manjine... Čak nije bio evidentiran ni kao korisnik socijalne skrbi ili narkoman, što znači da hrvatski tisak, koji se bavi samo znamenitim i znakovitim osobama, za njega nije pokazivao nikakvo zanimanje.

Prema tome, o Lovri Zričaju nije bilo nekih konkretnijih zapisa ili članaka. Ipak, kad bi se dublje zaronilo u papire, pismohrane, privatne zbirke dokumenata, zapise tajnih službi ili kojekakve i koječije dosjee... možda bi se našlo i te kako mnogo potvrda o postojanju ovoga čovjeka s margine, ove osobe kojom se nikad nisu trčkarali ljudi vješti peru ili prislušnom uređaju.

Ali, bez obzira na sve te nejasnoće, velik bi broj osoba različitih profila, s relativnom ili potpunom sigurnošću, potvrdio da je Lovro Zrikaç doista postojao (a možda još postoji) uz napomenu da nije baš lako utvrditi gdje se nalazi/o i čime se bavi/o.

Zbog svega navedenog, mogli bi se o Lovri Zričaju dobiti prilično proturječni podatci. Neki bi sugovornici tvrdili da je živio u Splitu, neki bi ga locirali u Pazinu, neki bi se kleli da je živio u Koprivnici, a možda i u Ludbregu, Valpovu, Tordincima, Kistanju, na Silbi, u Barbarigi, u Sređojevcima... Ipak, kad bi se htjelo utvrditi gdje je taj Lovro stvarno živio, moralo bi se obići mnoga mjesta, prikupljati podatke, zapisivati, snimati, istraživati, analizirati, nakon čega se možda opet ne bi došlo ni do kakvih pouzdanih spoznaja i napor bi bio uzaludan. Pitanje je i tko bi ta istraživanja platio, tko bi ih naručio, zašto bi ih se provodilo, kome bi se predavali podaci, gdje bi ti podaci bili pohranjeni, kome bi bili od koristi... Zato nikada i nije bilo nekog akcijskog plana koji bi se bavio tom temom i problematikom, makar je svakome jasno kako je, već i zbog same elementarne povijesne istine, velika šteta, ako neke stvari ostaju nerazjašnjene, ako neke činjenice ostanu nepoznate, ako se povijesna istina zanemari i poslije svi ti propusti predstavljaju poteškoću potomcima koji će, što vrijeme bude brže odmicalo, to teže dolaziti do relevantnih spoznaja. Zato je nad pojedincima i društvom stalno visjela nekakva nejasna neizvjesnost i briga o tome tko će i kada istražiti podatke o Lovri Zričaju (da se bar zna čime se bavi ili se bavio, odnosno u kakvom se stanju nalazi ili se nalazio) pa ih konačno predočiti javnosti.

Istraživanje o životu Lovre Zričača bilo bi opterećeno i drugim, vrlo različitim, zaprekama jer osobe koje bi istraživači na terenu eventualno pitali, odgovarale bi vrlo proturječno pa bi se mogao dobiti dojam kao da se ne radi o jednoj, nego o mnogim osobama. Naime, mnogo ljudi u svojem svjedočenju naglasiti žele vlastiti značaj, zbog čega su skloni

kojekako pretjerivati ne bi li istaknuli svoju tobožnju veliku obaviještenost i poznavanje materije koje daleko nadilazi okvire očekivanoga. Zato bi vjerojatno bilo i kojekakvih bizarnih i neumjerenih tvrdnji da je, npr., Lovro Zrikač bio okrutni kriminalac, da je mogao odjednom popiti bačvu piva i pojesti čitavo pečeno prase, da je bio luđak koji se predstavljao kao Krist, da je pao u stupor te već desetljećima leži ukočen i zaboravljen u podrumu neke psihijatrijske klinike, da je bio ljudožder, da je bio istraživač koji je zalutao u bespućima Mato Grossa, da je pao s visokih litica Chomolungme... Moguće je i da bi bilo izjava kako je Lovro Zrikač bio astronaut, ronilac, proizvođač zdrave hrane, bezdušni zavodnik žena, transvestit, agent tajnih službi, brodolomac, sastavljač križaljki, profesor hrvatskoga jezika, mason, fratar, ezoterik, Ahasver, fanatični terorist, altruist, biciklist, povjesničar, komunist, totalitarist, grobar, prodavač ljubičica, muška prostitutka, vlasnik informatičke agencije, pjevač nabožnih pjesama, ateist, bezdušni heretik, žigolo, seksualni manijak, vidovnjak, paparazzo, žigolo, akademik, vizionar, kradljivac novčanika i mobitela, voajer, pustinjač, vlasnik športske kladionice, byker, proizvođač sladoleda.....

Da je to kome bilo bitno, o Lovri Zrikaču mogli su se pričati ili pisati, znanstvenofantastični romani, legende, bajke, mitovi ili čak hagiografije. Mogle bi, doduše, nastajati i komedije, ali žalibože, jer u Hrvata ima vrlo malo sposobnih komediografa, a ništa nije tužnije nego kad netko pokušava na silu biti duhovit, pa ljude muči nekakvim glupim vicevima koji nisu smiješni nikome osim pripovjedaču, a slušači kojima je neugodno, smiju se ili smješkaju tek iz pristojnosti.

Nije poznato je li ikada itko nešto napisao o Lovri Zrikaču. Doduše, u Hrvatskoj ima podosta sramežljivih pisaca koji svoja djela pohranjuju u tajne ladice pa ih nedjeljom poslije objeda vade i čitaju članovima svoje obitelji, a obitelj, to snažno gnijezdo neograničene ljubavi, spremna je na sve moguće žrtve te njezini članovi stoički podnose i takvu torturu.

Na žalost, nikome nije palo na um da bi o Lovri Zrikaču bilo bi vrlo lako otkriti nepobitnu i sasvim jednoznačnu istinu. To bi pošlo za rukom onoj osobi koja bi se poslužila elementarnom logikom i koja bi, posve neopterećena tisućama napetica (trilera), uspješnica (bestselera) ili kojekakvih znanstveno-fantastičnih konstrukcija, počela "ad nihilo". Ništa je najbolja podloga za nešto, pa valja početi ni od čega. Valjalo bi, dakle, tek primijetiti jednu podeblju bilježnicu koja će možda uskoro završiti u smeću, a prije toga, u nju će neki nadobudni dječak napisati svoju prvu naivnu pjesmu. No, zasad je ta bilježnica prazna, a prazna je samo zato što njezin vlasnik – po svemu sudeći Lovro Zrikač - nije u nju zapisao ništa. Upravo ta prazna bilježnica najpouzdaniji je dokaz da je Lovro Zrikač postojao i da je baš na te neispisane listove imao namjeru pisati o svojim pogledima na život, o svom odnosu prema svijetu, o ljudima i problemima što ih je spoznao. Vjerojatno je tu bilježnicu kupio u nastupu nepokolebljive odlučnosti, nakon neke od mnogih neprospavanih noći, kad je, nakon dugog, iscrpljujućeg i sustavnog razmišljanja zaključio da svijet ne valja, ali bi ga se još uvijek moglo popraviti, a upravo bi on, Lovro Zrikač, mogao u tom smislu vjerojatno mnogo doprinijeti. Dakako, da bi u tome bio uspješan, mora djelovati planski. Mora prvo kupiti bilježnicu u koju će, pažljivo i sustavno, zapisivati sve bitne primjedbe, opaske, planove, projekte, vizije, koncepte, sheme, nacрте, činjenice i zaključke koje će obrađivati, dopunjavati, kombinirati i povezivati u cjelovite sadržaje. Tako će razviti duboku i sustavnu sliku istinske stvarnosti i planirati sve moguće promjene. Nepokolebljiv u svojoj odlučnosti, Lovro je vjerojatno rano, prije svih drugih kupaca, uletio u knjižaru,

kupio tu debelu i tvrdo ukoričenu bilježnicu pa je s njom potrčao kući da bi počeo svoj neizrecivo važan i koristan rad.

No, lakše je bilo doći do knjižare i kupiti bilježnicu, nego ostvariti ovaj odgovoran i ambiciozan plan. Kupivši bilježnicu, Lovro Zrikač vjerojatno je oduševljeno potrčao kući, ne bi li što prije počeo ostvarivati svoj naum, ali putem su ga zaokupili, uznemirili pa i pokolebali kojekakvi detalji i događaji (baba na biciklu, agresivan pas, zavidni luzer i brbljavi susjed, reklama za čips i higijenske uloške itd.). Zato se u svoj stan vratio posve umoran, bezvoljan, iscrpljen i deprimiran. Kako da počne pisati u tom stanju duševnoga i psihičkoga klonuća? Valja se prvo oporaviti, odmoriti, dobro razmisliti... pa kad razluči bitno od nebitnog, važno od nevažnog, zanimljivo od dosadnog, lako će sve prenijeti na papir. Ne može si on, kao neki slabi pisci, dopustiti pisanje na stereotipan način. Njegov tekst mora biti tako izazovan i sadržajan da privuče pažnju i pojedinca i društva. Mora pogoditi bit, mora se baviti relevantnim temama, mora se obračunavati s negativnostima, problemima, ljudskim predrasudama, zastranjenjima, lošim navikama, slabostima, opasnim idejama, promašajima, prijevarama, izdajom, sebičnošću, dvoličnošću, glupošću, ludošću, opsjednutošću, slabošću... Ovako slab i nesiguran, pokoleban i uznemiren, on ni u kojem slučaju ne može postići potrebnu dubinu i analitičnost. Zato će odložiti bilježnicu i pisat će kad se smiri, odmori i razmisli - možda već sutra.

No, kako god bilo, ta tvrdo ukoričena bilježnica Lovre Zrikača, makar i posve prazna, ušla je u povijest, jer, ako ništa drugo, ona dokazuje da je vjerojatno pripadala baš tom Lovri Zrikaču koji je, prema tome, vjerojatno postojao te je namjeravao zapisivati sve ono što bi bitno utjecalo na budućnost sredine u kojoj je živio i svijeta u cjelini.

Možemo pretpostaviti da je narednih dana Lovro Zrikač bio posvećen svojoj ideji aktivnog djelovanja. No, vjerojatno su ga morile, još mnoge brige. Ako on, naime, napiše sve što misli ili opazi, pa ako to netko nepoželjan pročita, tko zna što bi se moglo dogoditi. Mogao bi dospjeti u zatvor, mogao bi biti premlaćen, mogao bi ga netko prognati ili otrovati. Za angažirano pisanje potrebna je velika hrabrost, ali i promišljenost. Zato on mora dobro razmisliti o svim detaljima sadržaja i stila jer kad se već kao istinoljubac izlaže opasnosti da se nekome zamjeri, ako se već žrtvuje s mogućnošću da bude kažnjen i da strada, neka bar sva ta žrtva bude obilježena najdubljim etičkim idealima i najvišim estetskim kriterijima.

Zato je sve sadržaje svoga uma počeo pažljivo i seriozno analizirati, odmjeravati, oblikovati, reducirati, uspoređivati, razlučivati i raspoređivati. Vlastitim mislima ponekad se neograničeno divio, a ponekad su ga obuzimali napadi teške samokritičnosti.

Vrlo bi često dolazio do konkretnih zaključaka ili bi mu na um padale kojekakve, pa i bizarne, ideje, zaključci, primjedbe i digresije, a svaku bi od njih poželio zabilježiti jer bi mu se činilo da bi baš ona mogla poslužiti kao motiv ili temelj za određenu opširniju priču, esej ili čak roman. Veselila ga je već i činjenica da bilježnica ima mnogo stranica jer u njoj će biti mjesta za sve što ga bude zaokupilo, pa i za posve cjelovite pripovijesti. Ipak, nije se ni u primisli mogao odmah odlučiti na zapisivanje jer bio je svjestan da je da bi ta bilježnica mogla postati trajnim spomenikom i dokazom snage njegova uma, a to će postići samo i jedino ako u nju upiše ono što je zaista bitno, kako za Hrvatsku tako i za čitav svijet.

Zato bi nakon svake takve misaone analize želio još malo promisliti, zbrojiti dojmove, pročistiti, stilizirati, uskladiti, prilagoditi kriterijima, definirati... "Bit će vremena za pisanje, napisat ću poslije, možda i sutra, ali znat ću da je to što zapisujem pravo i važno!" -

zaključivao bi siguran da je na pravome putu.

Vjerojatno mu se svakodnevno nudilo bezbroj pojava i tema kojima se neizbježno morao baviti. Tako se može pretpostaviti da je jednom pročitao kako je neki tip postao vlasnikom tvornice. Dakako da je Lovru Zrikača zanimalo kako se to u Hrvatskoj može postati vlasnikom tvornice, osobito ako je takav novonastali vlasnik prije stjecanja bogatstva bio potpuno i beznadno siromašan. I saznao je da je za takav uspjeh dovoljno imati prijatelja u nekoj banci. On ti isposluje određeni kredit, poveže te s ljudima koji su nadležni za prodaju dotične tvornice, pa se jednostavno dogovorite i nagodite. Oni makinacijama smanje cijenu tvornice, ti uzmeš kredit u banci, kupiš tvornicu, daš proviziju onima koji su ti, kao nadležne osobe tvornicu prodali, zatim i službeniku banke koji ti je isposlovao kredit, a potom postaneš gazda tvornice. Odmah stupiš u akciju, otpustiš pola radnika, ostali rade za tebe uz minimalnu plaću ili čak bez plaće, pa bez problema vraćaš kredit banci, debelo zarađuješ i tražiš nove slične tvornice koje su na prodaju po istom modelu. Tako postaneš vlasnikom više desetaka tvornica. Ponekad čak i sve radnike istjeraš na ulicu, a potom prodaš zgradu, te opet stekneš pozamašnu zaradu, dakle opet mirno vraćaš kredit, a ostatak novca uložiš u kupnju nove tvornice i tako tvom usponu nikad nema kraja. S vremenom, istražujući, Lovro Zrikač saznao je da u Hrvatskoj ne postoji samo jedan takav bogataš, nego da ih ima na tisuće, a pripadnici su svih političkih stranaka pa se rađa čitava nova klasa vlasnika tvornica i kojekakvih poduzeća, banaka, ustanova, zavoda... koji su svoju neprocjenjivu imovinu stekli baš po tome modelu. Isto je tako saznao da većina tih bogataša tih uglednika, vlasnika desetaka, stotina, i tisuća tvornica, uživa potporu različitih političkih stranaka koje se formalno ideološki sukobljavaju, ali kad se radi o temeljnom interesu: zaštiti vlasništva svojih štićenika – milijunaša, sve su te političke stranke u Saboru složne i sve, bez izuzetka štite interese kapitala te se zalažu za što liberalnije zakone koji će milijunašima, tvorničarima, uglednicima... omogućiti još povoljniju kupnju novih tvornica i drugih poduzeća. "Pa zamisli" - analizirao je Lovro Zrikač – "to je stvarno cijeli sustav, lanac bez kraja, rupa bez dna, urota, zavjera, nevjerojatna prijevara... Ne bih pogriješio ako bih to zapisao u svoju bilježnicu. Ipak, još ću malo promisliti da bi slika, da bi moja koncepcija bila posve gotova, a kad budem imao sve podatke i kad budem baratao svim činjenicama, materijal ću stilizirati te ga pravovremeno i detaljno, precizno i uredno zapisati. Važno je spoznati, za pisanje ima vremena".

Lovro Zrikač, vjerojatno je neumorno nastavljao s analizama i oblikovanjem svojih spoznaja. A svakodnevno je bilo nečega što je privuklo njegovu pažnju. Jednom je tako saznao da je do bogatstva u Hrvatskoj moguće doći i na druge načine. Na primjer, radiš u poduzeću i raspitaš se koliko ima malih dioničara. Onda posjećuješ te male neuke ljude, te tzv. dioničare, pa ih, kao mrtve duše, na razne načine, od nagovaranja do plašenja da će, ukoliko ti ne ukažu povjerenje, izgubiti sve, čak i posao, vabiš i pridobivaš da ti potpišu punomoć na temelju koje ih zastupaš. To radiš tiho i uporno, računajući na čimbenik iznenađenja ili na neznanje, a kad ti oni potpišu ovlasti i ti postaneš njihov zastupnik, te se s ponosom nazivaš "zastupnikom malih dioničara", dobiješ mjesto u skupštini dioničara poduzeća, ide ti dividenda i kojekakva provizija, sudjeluješ u podjeli "plijena" i eto ti opet zarade.

Bilo je i ljudi, nemoguće je da ih Lovro Zrikač ne bi primijetio, da je netko prosvjedovao protiv nepravde, da je o tome pisao u novinama, davao izjave na televiziji, nastojao utjecati na uspostavljanje etičkih načela i kriterija u društvu, dakle nastojao je onemogućiti osobe koje su bile uzroci nepravde, ali, takvi bi bili vrlo lako marginalizirani, ušutkani, ko-

rumpirani i marginalizirani, a ukoliko se ne bi pristali povući i šutjeti, uvijek je bilo učinkovitih načina da ih se – milom ili silom - ušutka. Neki su se od tih pravdoljubaca našli bez posla pa su završili na ulici, čak i na sudovima gdje su od tužitelja postali tuženi, pa su svoj idealizam debelo i teško platili. Dakako, bilo je i onih kojima se prijeto batinama, čak i likvidacijom, kako njih osobno, tako i njihovih obitelji. Ako to nije bilo moguće ili preporučljivo, podmetnula im bi se sumnja da su silovatelji, obiteljski nasilnici ili čak pedofili. Optužbe za pedofiliju, sodomiju, seksualno uznemiravanje ili kakav drugi seksualni prijestup, slasni su pak zalogaj za novinare koji to zlo spretno zlorabe računajući na opću društvenu hipokriziju. Zato se u novinama hitro pojave ogromni naslovi o tome kako je netko optužen za seksualni prijestup. Ti članci pod krinkom zgražanja nastoje što detaljnije opisati kojekakve pikantne detalje samog zločina pa tom licemjernom metodom svome listu i te kako podižu tiražu, računajući pritom na one naivne i priglupе čitatelje koji se javno zgražaju nad ljudskim zlom i porokom, a pritom gutaju tekst ne bi li u njemu našli neku pikanteriju koja bi mi potakla maštu. Novinar koji uspijeva tako senzacionalistički pisati o toj problematici, ima priliku brzo napredovati u poslu. I tko ne bi iskoristio priliku. Jednim udarcem može se ubiti dvije muhe: cijeni te onaj kome si namijenio članak, a pohvali te i unaprijedi urednik, odnosno vlasnik novina.

Kad bi htio, kad bi imao priliku, kad bi se time detaljnije bavio, mogao bi Lovro Zričač napisati čitavu disertaciju o novinarima koji se mogu podijeliti na: provladine, prostranačke, klanovske, nepotističke, tračerske, korumpirane i poštene koji su, to svatko dobronamjeren mora priznati, nešto rjeđi. I ova je tema za Lovru Zričača vjerojatno bila prilično zahtjevna pa je o njoj namjeravao pažljivo pisati u svojoj bilježnici, ali tek kada prikupi sve spoznaje. Možda je ove sadržaje planirao zapisati tek u drugu bilježnicu koju još nije ni kupio, budući da se još praktički nije počeo koristiti ni prvom.

Bilo je, zapravo, još bezbroj načina da se stekne bogatstvo, a svi su redom bili jednako učinkoviti. Mogao bi se čovjek učlaniti u utjecajnu političku stranku i ona bi ga izabrala u nadzorni odbor, pa je to automatski bio početak puta prema utjecaju i moći, dakle prema stjecanju prihoda, dionica, udjela, rukovodećega mjesta i bogatstva. Formalno, nema proevjere, nema prijevare, nema otimačine, nema nezakonitih postupaka... Sve je po zakonu, a zakon je izglasao Hrvatski sabor.

"Moguće bi, dakle, bilo do bogatstva doći" - razmišljao je i zaključivao Lovro Zričač – "političkim marketingom, agitacijom, članstvom u Hrvatskom saboru, u županijskoj skupštini, u gradskom poglavarstvu, u različitim institucijama koje imaju utjecaj i ugled... Bogatstvo je moguće steći čak i zlorabom povjerenja jamaca koji naivno ulete u zamku a poslije vraćaju dugove umjesto dužnika. Tko ima debelu kožu i ne diraju ga jad i bijes tih nesretnih i nemoćnih ljudi, može se mirne duše koristiti i tom metodom. Konačno, tko ih je silio vjerovati dužniku i potpisati mjenicu? Kad su već bili tako glupi i naivni, neka plaćaju. To će ih naučiti pameti. Ako tuže dužnika, predmeti će se godinama otežati, vući po sudovima, zavlaci, odgađati..., dakle neće završiti prije nego kredit bude otplaćen. Neki se bogate na temelju lihvarskih kamata. Posude nekome novac uz deset posto kamata mjesečno, kamata se ubraja u glavnicu, raste dug, raste kamata, zaduženje, djeluju utjerivači dugova, imovina dužnika pretače se i postaje vlasništvo zajmodavca. To, doduše, nije po zakonu, ali tko ne želi ostati bez glave ili završiti u bolnici, neće se usuditi prijaviti policiji.

"Pa to je nevjerojatno! O svemu tome ja moram imati zapis, a onda ću proširiti svoje spoznaje, uobličiti ih u roman, čak i u seriju romana" - vjerojatno je mislio Lovro Zričač, grozničavo oblikujući svoj usmeni iskaz ne bi li on uskoro postao pravilan i detaljan zapis.

Kad bi si pak postavio pitanje pitao kako se postaje moćnim u stranci ili kako se stječe društveni ugled, Lovro Zričač isto bi tako dolazio do sve zanimljivijih zaključaka, koji bi svakako zaslužili da budu detaljno opisani u njegovoj novoj bilježnici.

Bez velikih poteškoća, jer sve je bilo vrlo očigledno i jasno, Lovro je Zričač vjerojatno zaključivao da je u hrvatskom društvenom i političkom životu najvažnije biti drzak i bezobrazan. Ako si još i prilagodljiv, a drski ljudi to redovito jesu, onda te ništa ne može iznenaditi. Nije važno koliko znaš, nego koliko si podmukao i zločest. Često su ljudi umni, velikoga znanja, produhovljeni, profinjeni, imaju ideje... ali što im to vrijedi, kad ih nitko i ne želi čuti, nitko za njih ne mari, a ukoliko nekome zasmetaju, lako ih se ukloni nekim klevetama, tračevima i spletkama... Za nekoga proširiš glasine da je homoseksualac, da je nasilnik, da je nešto ukrao..., potom platiš kakvom novinaru koji o tome napiše članak i zaradi si honorarčić, stvar se proširi, čovjeka se stigmatizira i ukloni iz javnosti. To se u Hrvatskoj događa već godinama, sve po nekom uobičajenom receptu, dakako, ne samo u politici, ne samo u gospodarstvu, nego i u kulturi i svim drugim sferama života. Tko hoće uspjeti, sigurno je primijetio Lovro Zričač, mora biti član klana, mora imati zaleđe. Kad ima dostojnu zaštitu i kad provjeri da ono funkcionira, da je dobro utemeljeno u središtima moći, onda može učiniti što želi. Počne se pojavljivati na određenim važnim mjestima, plati novinarima da o njemu napišu članak, širi glas o vlastitoj sposobnosti i nezamjenjivosti, pritom se pozove na neku jaku osobu u stranci, osloni se na nekog moćnog službenika državne administracije (najbolje nekoga iz vrha jače stranke ili iz ministarstva), potom pusti glas da je neopravdano zapostavljen jer mu netko zavidi zato što je sposoban, netko ga, navodno, želi spriječiti u njegovom napredovanju i ostvarivanju ideja važnih za cijelo društvo pa i svijet... Ako to nije dovoljno, može nekoga još dodatno ucijeniti, može u svoju promidžbu uključiti još neke moćne osobe, može se uključiti u neki politički i gospodarski klan, a to je sigurna garancija da će postati članom više Nadzornih odbora, dioničarom, da će ući najmanje u Upravni odbor nekakve banke, tvornice, u županijsko poglavarstvo ili u neku neformalnu grupu koja pali žari po hrvatskoj političkoj i gospodarskoj sceni. Evo ti uspona, plaće, prihoda, afirmacije...

"Moglo bi se postati i glumcem, vlasnikom televizijske kuće, novinskoga poduzeća, turističke agencije, akademikom, ravnateljem škole, pismohrane ili kazališta, autobusnoga poduzeća ili bar kolodvora, robne kuće, velike marketinške agencije, tiskare, brodova, zrakoplova, zemlje i neba, mora i kopna..." vjerojatno je tužno i ljutito zaključivao Lovro Zričač – "moglo bi se, samo valja mudro i uporno djelovati, kopati, rovati, povezivati se, organizirati, kombinirati, stjecati utjecaj. K vragu pamet i mudrost, K vragu!! Valja biti agresivan i bezobziran. Valja se znati igrati svoju igru".

I pitao se, vjerojatno, Lovro Zričač dalje: gdje je onda onaj ideal slobodne Hrvatske, gdje su one emocije koje su ljude obuzele kad su se radovali što je domovina konačno slobodna? Zamišljao je Lovro kako su hrvatski ljudi devedesetih godina dvadesetog stoljeća lijekali i ustajali s toplom mišlju da je Hrvatska konačno slobodna, da je nakon tisuću godina sretna, da je postignut temeljni cilj – slobodna i nezavisna hrvatska država. Sada će sve biti lako, svi će biti poštene, dobri, veseli, poletni, kreativni, jednaki, slobodni, svi će se međusobno voljeti i graditi će, i braniti će, i razvijati će tu svoju dragu domovinu Hrvatsku. A gdje su sada ti idealni Hrvati, gdje su njihove plemenite geste? Kada će, tko će, kako će ostvariti te ideale bratstva, jednakosti i slobode?? Kada će i kako će Hrvatska postati zemlja pravde, blagostanja i jednakosti za sve njene građane? I o tome bi se moglo ispisati cijelu

jednu bilježnicu, a možda i više. "Bit će prilike, bit će prilike..." - mrmljao je Lovro Zričač sam sebi u bradu te riječi, kao da obavlja kakav ezoterični ritual.

Lovro Zričač bio je vjerojatno poznat po svojoj upornosti pa ga nisu napuštali idealizam i vizionarstvo. Nije mogao zaboraviti one svoje lijepe mladenačke vizije u kojima je Hrvatska snažna, slobodna, dobro naoružana, branjena i ponosna zemlja koju više nitko ne može ugroziti. "Pa za takvu su Hrvatsku naši dečki ginuli. Za takvu Hrvatsku oni su davali krv! – mislio je – "a dok su oni ležali u rovovima, mudrijaši su stjecali tvornice i na svojim bankovnim računima gomilali milijune i milijarde dolara, njemačkih maraka, švicarskih franaka i na kraju eura. Kad pak su se pak ti naši branitelji, ti dragovoljci, ti naši dobri i požrtvovni dečki vratili s bojišta - ako su se vratili - dočekala su ih rješenja o otkazu ili su bili šikanirani, sve u ime Hrvatske, za koju su se borili i u kojoj su sada postajali suvišni. A gle sada: svuda samo ulagivanje Europi, trčanje po europskim gradovima, molba na koljenima da nas se primijeti, da nas se prihvati, da nam se netko smiluje, da s nama pregovara..... Gdje je sanjani hrvatski ponos, gdje je osjećaj samobitnosti i prkosa onima koji nas ponižavaju i podcjenjuju. Kad te udare po jednom obrazu, pružiš im drugi. Branitelji se ubijaju, generali Hrvatske vojske u haškim su ćelijama kao zločinci. Engleski jezik potiskuje hrvatski, novinarčići se natječu koji će uporabiti više engleskih riječi... Tisuće su hrvatskih muževa tijekom povijesti branile hrvatsku riječ, od Marulića do Matoša, od Zoranića do Marinkovića i Šegedina, a sada - sada mediokriteti izdaju hrvatski jezik i po hrvatskih se gradovima ističu samo nekakvi ludački sročeni engleski natpisi. Govore li Englezi hrvatski? Ima li u Londonu hrvatskih naziva dućana? Nema, ali Hrvatska njeguje kolonijalni mentalitet i novac je mjerilo svega, a jasno je tko se prodaje za novac. A hrvatski generali? Branili su domovinu, spašavali njezin opstanak, izborili su veličanstvene pobjede, a sada su optuženi za ratne zločine, zatvoreni su u Haagu. Nije li to novi Wiener Neustadt? Nije li to novi Bleiburg? Kada će međunarodna zajednica suditi vladarima SAD-a, Rusije, Kine, Indije, Pakistana, Izraela, Irana, Konga, Nigerije, Kambodže, Sjeverne Koreje...? Koliko li je nasilja, umorstava, zločina, smrti uzrokovala politika tih i drugih zemalja! Koliko li bi se o svemu tome moglo pisati, kolika li je to bol i nesreća za ovaj stoljećima proganjani i uništavani narod!" - vapio je u sebi Lovro Zričač i tražio pogodne riječi kojima bi opisao sve te nevolje u grozote.

"I dok nam domovina tone, dok se ruše sve barijere ponosa i radosti" - vjerojatno je mislio Lovro Zričač – "naivci ili mudrijaši bave se marginalijama, pokazuju se u svoj svojoj ograničenosti i nerazumijevanju svijeta, kao oni popovi koji tumače kako je grijeh poljubiti djevojku prije braka ili se služiti prezervativom, ili pak one histerične feministkinje koje uživljavaju svoje frustracije i opsjednute su strahom kako od svoga, tako i od muškog spolovila. Koje li gluposti i naivnosti, kakvih li zabluda, kakvo li je to sljepilo i kakva je to duboka i banalna glupost!" - mrmljao je vjerojatno Lovro Zričač zamišljajući kako će sve to i tko zna što još, zapisati u svoju bijelu i debelu bilježnicu. Možda to nekome može nešto značiti, možda nekoga pokrene na razmišljanje i etičnost.

"Ma moram ja to sve zapisati, moram" - zacijelo je gorko i zaneseno razmišljao Lovro Zričač – "samo još malo, samo još da malo prokužim sve mogućnosti i kombinacije koje dovode do stjecanja moći i bogatstva, do posjedovanja vila, dvoraca, kuća, jahti, stanova, zemljišta, brda, otoka, dolina, rijeka, jezera, tvornica, banaka, luka, agencija, novina, televizijskih kuća, cesta, trgova, crkava, bolnica, filmova, ideologija, mostova, rudnika, dragulja, brodova, ljudskih mozgova..."

I Lovro Zričač zacijelo je postajao sve sigurniji da je u našem vremenu moguće sve, baš

sve. Ako si lukav i proračunat, možeš postati predsjednik bilo čega, dužnosnik bilo čega, vlasnik bilo čega, samo moraš imati taj čekić utjecaja kojim probijaš put i penješ se prema vrhu.

"Lako je moguće postati i ugledni književnik" - vjerojatno je s nezadovoljstvom konstatao Lovro Zričač – "a tu ambiciju možeš ostvariti makar tvoj stil bio ispod nivoa pismenosti ponavljača u kakvoj obrtničkoj školi. Valja imati zagovornika u politici i gospodarstvu. Prvi obrađuje novinare da o tebi pišu, drugi ti da novac, a kad objaviš svoj mizerni uradak kojemu čak i ne moraš biti pravi autor, put ti je otvoren. Dobro je ako se pritom deklariraš i kao borac za ljudska prava jer to uvijek pali. "Borac za ljudska prava !!!" - čarobna je fraza, sintagma koja otvara mnoga vrata. Pa tko bi se usudio ignorirati književnika i ujedno "borca za ljudska prava"? Dakako, svaka čast i štovanje svim istinskim borcima za ljudska prava jer to su pravi humanisti koji razumiju ljudske nevolje i nesebično žele pomoći svakoj osobi koja trpi nepravdu. No, takvi djeluju iskreno i prema vlastitom angažmanu, a stran im je svaki karijerizam ili ostvarenje osobne ambicije temeljene na načelu: "od hrvatske provincije do Ujedinjenih naroda."

"Nevjerojatno je to kakve se kreature, kakvi li se amoralni tipovi u Hrvatskoj ponekad dižu prema središtu moći !!!!" – zacijelo bi mislio razočarani Lovro Zričač i ne bi vjerovao da je sve to stvarnost njegove Hrvatske, njegove domovine u kojoj je rođen i koju je tako volio.

"Ma i robovlasništvo je u Hrvatskoj uobičajeno" - zaključivao bi često Zričač – pa čovjek uloži lov u kupi dijete, roditelji pristanu i potpišu, poslije to dijete postane nogometaš i on ga proda u svijet. Nekoliko takvih robova, evo ti bogatstva. Što si bezobziriji, dalje dopre tvoja moć. Isto se odnosi i na manekene, glumce, agente, špijune, marketinške specijaliste... Plate nekome da ih nauči zanatu – pokvarenosti i spremnosti na svaku podvalu – pa onda te svoje sklonosti unovče i evo ti zarade. Sve je to što nastaje u Hrvatskoj, uvezeno je iz svijeta, dakle univerzalno jer je sastavni dio suvremene svjetske stvarnosti.

"Stanje koje ću opisati u svojoj bilježnici – pokazat će univerzalnu sliku, univerzalne mehanizme moći koja buja i raste u svijetu pa se prelijeva u Hrvatsku, s krajnjom težnjom da razori i jedno i drugo" - zaključio je Lovro Zričač, vjerojatno još ne vjerujući sam sebi da je otkrio univerzalno načelo zla, zlobe i zloće koje prožima svijet. Bio je blizu da to sve obznani, da napiše u svoju bilježnicu, da se konačno otkrije univerzalna slika svehrvatske i svjetske gadosti...

Tako je, po svemu sudeći, zacijelo, jedne noći Lovro Zričač, iskreno i naivno, prije nego o njima zapiše u bilježnicu, tek da provjeri kako funkcioniraju u usmenoj predaji, sve što je spoznao, ispričao svojoj voljenoj supruzi. Naglasio je da će svoje zapise u bilježnicu potkrijepiti vrlo konkretnim dokazima kao i imenima. Tako će raskrinkati sve te kojekakve tajkune, tzv. menadžere s poklon-autima i zlatnim karticama, prodavače magle, političare, birokrate svih vrsta, klanove, grupe, dilere, hohštaplere, mediokritete, blefere, lažljivce, pozere, provincijske satrape, lažne autoritete, idealiste iz koristoljublja, korumpirane domoljube. Sve je on to sada shvatio, sve je spoznao i njegova će bilježnica uskoro biti ispisana, a onda slijedi druga, pa treća... "Nitko će biti izuzet niti pošteđen! Radnici ostaju bez posla ili rade za bez plaće, a moćnici uzimaju sve što mogu i stignu..."

Ta je pak Lovrina supruga, koja je sanjala o vlastitom putu do bogatstva, utjecaja i moći, vjerojatno, sve to što je čula, već ujutro iscrpno ispričala svome gospodarski i politički moćnome ljubavniku koji je bio njezina nada i oslonac te ju je financijski i poslovno podupirao.

A taj je ljubavnik, zasigurno znao kako valja postupati s naivnim i bespomoćnim tipovima poput Lovre Zrikača. Nije mu to bio prvi takav slučaj. On i njegovi jedne su noći, ne oklijevajući, u akciju poslali neke spretne i vješte tipove s tajne platne liste. Ti su pak tipovi postupili uobičajeno, u skladu sa svojim bogatim iskustvom i već ustaljenom praksom. Bez ikakvoga jasnog i pouzdanog traga nestalo je dobroćudnog Lovre Zrikača, a s njim i njegovih spoznaja. Nije ni čudo što nitko nije mogao pouzdano potvrditi i dokazati je li uopće postojao taj čovjek iza kojega je ostala tek podeblja, tvrdo ukoričena i neispisana bilježnica.